

Wringende kwarttonen en persoonlijkheden

klassiek & zo Peter van der Lint

Er staat een hevige storm op het Museumplein in Amsterdam. Dreigende luchten, zwiepend gebladerte en struikgewas.

Op de achtergrond het Concertgebouw. Dan verschijnt componist Louis Andriessen in beeld, die op de muziektempel afloopt als ware het een te nemen vesting. In het volgende shot zie je zelfs de gouden lier op het dak in de wind lichtjes heen en weer gaan.

Ijzersterk begin van de indrukwekkende documentaire 'Imperfect Harmony' van Carmen Cobos. Een bijna twee uur durende film over de weg naar de wereldpremière van 'Mysteriën', de compositie die Andriessen na lang aarzelen voor het 125-jarige Concertgebouworkest schreef. De storm (die Cobos mooi kwam aanwaaien) en die zwiepende lier verbeelden precies wat de kijker de komende uren te wachten staat: een wringende confrontatie tussen de anarchist Andriessen en de 'bureaucratische musici en hun bureaucratische chef-dirigent' – woorden van de componist.

Cobos heeft met een uiterst fijnzinnig oog voor detail dit moeizame repetitieproces en de eerste en

enige uitvoering op 3 november vorig jaar vastgelegd. Het levert zeer ongemakkelijke tafereel tusschen Andriessen en dirigent Mariss Jansons op. Je krijgt het beeld van een componist die in een snoepwinkel rondloopt waar hij eigenlijk helemaal niet wil zijn.

Een anarchist, die volgens hemzelf al zijn hele leven de boel loopt te verzieken, terechtgekomen in

De anarchist Andriessen verzucht: Het wordt nooit wat, het is een zeikerd

een aangeharkte bureaucratie. 'Het wordt nooit wat', verzucht Andriessen op een gegeven moment, 'het is een zeikerd'. En met die zeikerd bedoelt hij Jansons; eerder heeft hij hem al een lastpak genoemd. De dirigent is wat subtiele. Op een opmerking van een violiste dat ze de kwarttonen mooi vindt, reageert Jansons: 'Vind je het mooi? Echt waar?' Cynisme en ongelof druipen er van af.

Vlak vóór dat moment hoor je nog net dat een andere violiste van plan is te gaan klagen bij de artistieke commissie. Die wringende kwarttonen is een pesterijtje van Andriessen. Het zorgt voor onbehagen, en dat wil hij. Feilloos legt Cobos het gegiechel, ongelof en afschuw op de gezichten van de musici vast die getraind zijn om zo zuiver mogelijk te spelen. Hier moeten ze dat loslaten.

De onverenigbaarheid van Jansons en Andriessen is ondanks de vriendelijkheden over en weer dikwijls gênant om naar te kijken. Jansons' houvast is de partituur, maar Andriessen is daar zelf soms uiterst vaag over: 'Mijn aanwezigingen zijn niet zo belangrijk'. De doofheid van de componist helpt de conversatie ook al niet vooruit.

Maar tijdens het slotapplaus lijkt alles weer goed. Andriessen vindt de uitvoering 'subliem' en keuvelt wat over tempo met Jansons. Die glimlacht minzaam en denkt waarschijnlijk: 'Dat nooit meer'.

Het Idfa organiseert een speciale voorvertoning op 6 mei ter ere van Andriessens 75ste verjaardag. In Tuschinski in Amsterdam. Op 9 mei is de film ook te zien, in het Muziekgebouw aan 't IJ.